

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

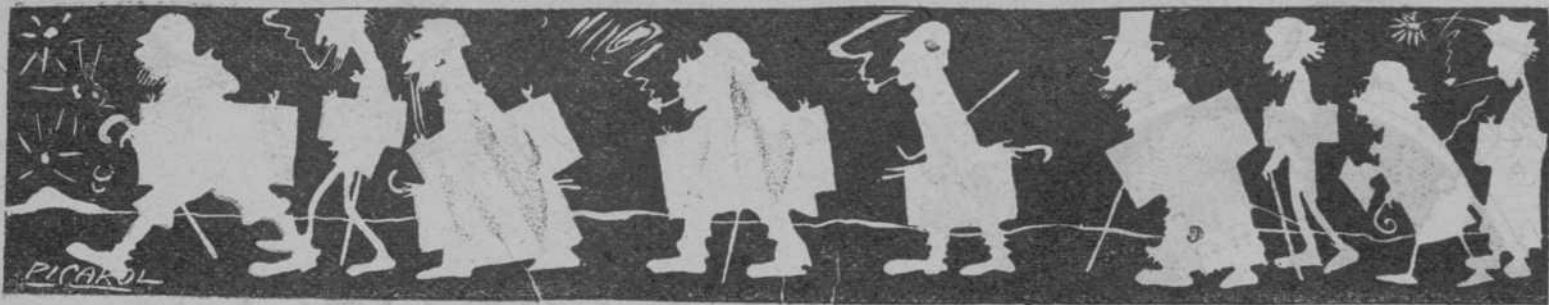
PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

VACILACIÓ

—La fé 'm tira cap al bacallá; l' estómach, m' inclina á la carn... ¿Si per quedar bé ab l' una y l' altre comprés una mica de cada cosa?...

LA GUERRA

Els que van á dibuixarla—y á ferhi un xiquet de grasca.

CRONICA

D'interessos materials, cap; d'interessos morals encare menos; res tenim que 'ns afecti de una manera directa en la qüestió tremenda que s'está ventilant en els mars del extrém Orient, ó en las regións del Sol naixent com diuen altres.

Hauria de ser pera nosaltres una qüestió purament pintoresca, una especie d'espectacle trágich, que 'ns el deixan veure de franch, encare que de lluny, desde 'l recó que ocupém en el Mapa-mundi. Y fora de veure qui al cap de-vall resultarà més valent ó més afortunat, la veritat es que aquí á Espanya, en aquests moments, no hi ha encare opinió formada ni en pró ni en contra dels russos, ni en pró ni en contra dels japonesos... Lo mateix ens tenen els paisans de la Sadi Yacco, que 'ls de la Borischoff, aquella contralt tan guapa que cantava en el Liceo.

Res ens queda per perdre per aquells cantóns: el rellotje de las Filipinas els yankees ens els van birlar, y ara podém viure en la cómoda despreocupació del qui no sab quina hora es, ni necessita saberho.

Y á pesar de aixó, lo cert es que no las tenim totas.

Perque á lo millor de la nostra beatitut, en Toni Maura, l'atlot dels grans recursos oratoris, clohent la má dreta á tall d'ullera y posantsela al ull com qui tracta d'escrutar fins més enllá del horisó sensible, que aquesta es la missió dels que governan, va dir:

—No sé; pero se 'm figurá que poden arribar fins á nosaltres alguns esquixos.

Ja n'hi va haver prou ab aixó pera que aquesta Espanya tan freda quan li caldría impresionarse, y tan impresionable quan li caldría estar freda, sentís córrerli per tot el cos la fredor de una esgarrifansa.

Desde alashoras se pot dir que no hem tingut un moment de tranquilitat. Aquests esquixos, aquestas salpicaduras, que va dir en Toni, ja 'ns las veym á sobre, sense ni menos saber de ahont ens han vingut. Ens considerém el gat escaldat del adagi. Ningú 'ns treu la presumpció de qu' en la dansa

nacional ens ha de tocar sempre ballar ab la més lletja.

***
Mentres la guerra 's mantingui allá en las llunyanas regións dels mars de la Xina, sense altres beligerants que la Russia y 'l Japó, podém viure relativament tranquils. Cert que menjarém el pá més car; pero fent las llescas més primas sortirém del pas.

Lo grave fora que la cosa 's complicués. Alentant de sota má al Japó, en sa enemistat natural ab Russia s'hi troban Inglaterra y 'ls Estats Units, y no 'n saben poch ni gaire aquests manos d'armar embolics. Son un parell d'espatutxins que pregan á Deu pels descuydats, y que vagin las cosas com vagin ells sempre, de una manera ó altra 'n treuen estella.

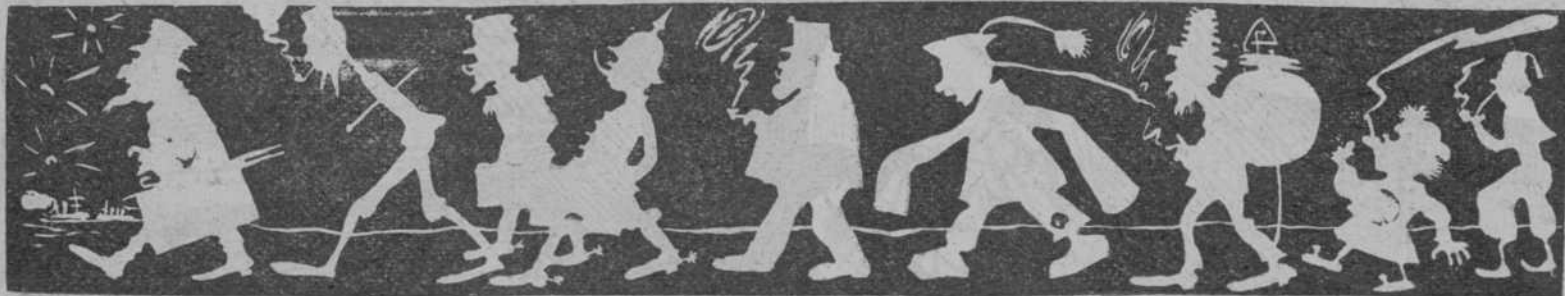
En sentit contrari y per pactes contrets ab molta anterioritat, la Fransa vé obligada á prestar quart y ajuda á la Russia. Y l'Alemania, olvidant antichs ressentiments ab la Fransa en aras de sas predileccions per l'os moscovita, está disposta á formar el número tres en la gran batussa contra la preponderancia de la rassa groga.

Si tal cosa arribés á succehir, la guerra que ha comensat al Assia estallaria á Europa, tremenda, formidable, y un dels punts ahont se presentaria més encesa y empenyada, sería el Mediterrá, el mar llatí, del qual la Naturalesa va ferne á Espanya la portera.

Ja no fora qüestió d'esquixos ni salpicaduras, sino que sense volguerho ni preténdreho, ens trobariam ficats al mitj del fanch.

Pels forts, pels poderosos, es sempre moit cómodo l'anarse á barallar á la casa dels altres. Y aquest podria molt ben ser el cas de la desventurada Espanya, qu' encare posseheix las Canarias, las Balears, las rías de Galicia y altres fragments més ó menos llaminers de territori pera saldar el compte dels vidres trencats.

***
—Portera! ¿Cóm estás de forsa y d'esperit, si vé algú á moure't bronquina?—diuen que va preguntarli un de aquests días en Jhon Bull venentli una protecció que put de un' hora lluny á interessada... Si necessitas ajuda, demana, que ja sabs que desd' ara 't faré el favor de instalarme á casa teva.

Els que hi van ab l'intenció - de veure si algo s'hi pesca.

LAS PISSARRAS DE LA PERDIU

Urgent.
Port Arthur, 26, a tres
quarts de 15 - L'Almirall
Bonbuff acaba de reventar a
tota la esquadra japonesa
composta de 75 vaixelles.
Entusiasmme indescriptible.
Expressions - Envihin ayguana!
y una funda per l'ullera -
Casellas -

Avis important
 Gran rebaixa de preus de
 Anuncis. = Reclams y re-
 mitit a xavo la ratlla -
 Esquelas mortuorias
 ab benedicció 3 pessetas
 y dos valets en sense.
 Se necessitam redactors
 meritoris.
 ii Hi han grans existen-
 cias de paper imprés per
 vendre a vint centims
 l'arroba !!
 iii Animo, drapaires !!
 Un saldo de 275 "SOTS
 Ferestechs" a val la dotzena
 y tota la colecció del fe-
 menal "Diccionari" del
 cens electoral
 iii 43865 Tomos,
 catorce pessetas !!!

La Portera del Mediterrá, dissimulant la mala impressió que semblant oferiment li produhí, li doná las gracias, dihentli que li semblava qu' ella sola s' havia de bastar pera mantenir la neutralitat de la porteria.

—Bueno, está bé—vá dirli en Jhon Bull.—Consti que jo t' he avisat á temps: aixis donchs, un altre día no t' queixis per lo que pugui sobrevenir.

Encare l' inglés no havia girat l' espatlla, que ja la portera sentia com una especie de frisó de bellugarse, de moure's, de fer veure qu' ella no s' adorn y qu' está en vetlla per tot lo que puga succehir, y vá tocar llamada y vá reunir la gent de que pot disposar, y vá distribuirla en els punts que vá creure que havían de cubrirse.

No volém parlar de aquesta movilizació que 'ns recorda vagament la de la passada guerra.

El públich acudí al embarcader de la Pau, encuriósit, pero no entusiasmat com anys enrera, quan se feyan aquellas grans remesas de carn proletaria á la manigua. Ara se 'ls envía á Mallorca, á la terra de 'n Toni Maura. Ells, pobres xicots, formant batallons de 400 plassas, quan haurían de ser de 800 á 1,000, parteixen contents y animats, ab poch cartuxos per plassa y ab poch capots pera preservarse de la serena de la nit... pero tant se val; pera donar la batalla als tarongers de l' illa daurada, actualment curulls de fruyt, no 's necessitan ni capots ni cartuxos.

No son ells, á la fi joves y sense res per perdre, com no sigui la vida (al cap d'avall, res); no son ells els que pateixen.

¿Els volen veure als verdaders mártirs dels acon-
 teixements? Arríbinse á la Bolsa.

Allá ha comensat la guerra, dura, implacable, es-
 pantosa.

Sorpresas hi ha hagut allí, mil voltas mes inesperadas y mortíferas que la de Port-Arthur, batallas mes empenyadas y sangrentas que las de Chemulpo.

El mar agitat pels remolins del pánich. ¡Quin trángul mes espantós!... Y que no hi valia posarse á redós: apart de no haverhi un reconet tranquil, á qualsevol punt anava 'l torpedo de la baixa á estre-

Tant que contra ellas ha dit
 y al últim s' ha decidit
 á servirse'n cada nit?...!
 ¡Malorum signum!

llarse contra l'acorassat mes formidable. Y tot desseguit no 'n vulguin mes de vías d'aygua.

Tots els valors, els generals y els locals, corrent la mateixa sort, subjectes á las mateixas influencias, tots entroxocant, ab esboranchs, fent ayguas, esfonzantse gradualment, sense que 'ls crits y las impreccions dels náufrechs logressin calmar ó apayvagar els furors baixistas... Una verdadera catástrofe: un sens fi de víctimas... la ruina complerta de un gran número de familias...

Si aixís pinta la cosa, avans de comensar ¿que en succehirá quan ens cayguin á sobre els esquitxos, las *salpicaduras* de que parlava en Toni Maurá?

P. DEL O.

COMPENSACIO

—Vaya un modo de *nevar*
—Mentider.

—Y em dius que no
quan jo oviro 'l blanquejar
en tas galtetas, Pilar,
de polvos d' aquells d' oló?
Quan aquesta cabellera
tan negra y tan abundosa
se converteixi en nevera,
ja haurás perdut la fatlera
que ara 't fá ser més hermosa.
Llavors no tindrás humor
pera *nevarte* la fás
pro en cambi 'ls néts del teu cor
vindrán á darti el calor
que derreteix neu y glas.

J. COSTA POMÉS

LI-HSI

Cada cosa á son temps, com las figas al agost.
La moda, ara ¿no es parlar de Corea?

Donchs, perque no 's digui que aném contra la corrent, de la actualment famosa península asiática parlarém una mica.

Per xó poso al cap d' amunt d' aquestas ratllas: Li-Hsi.

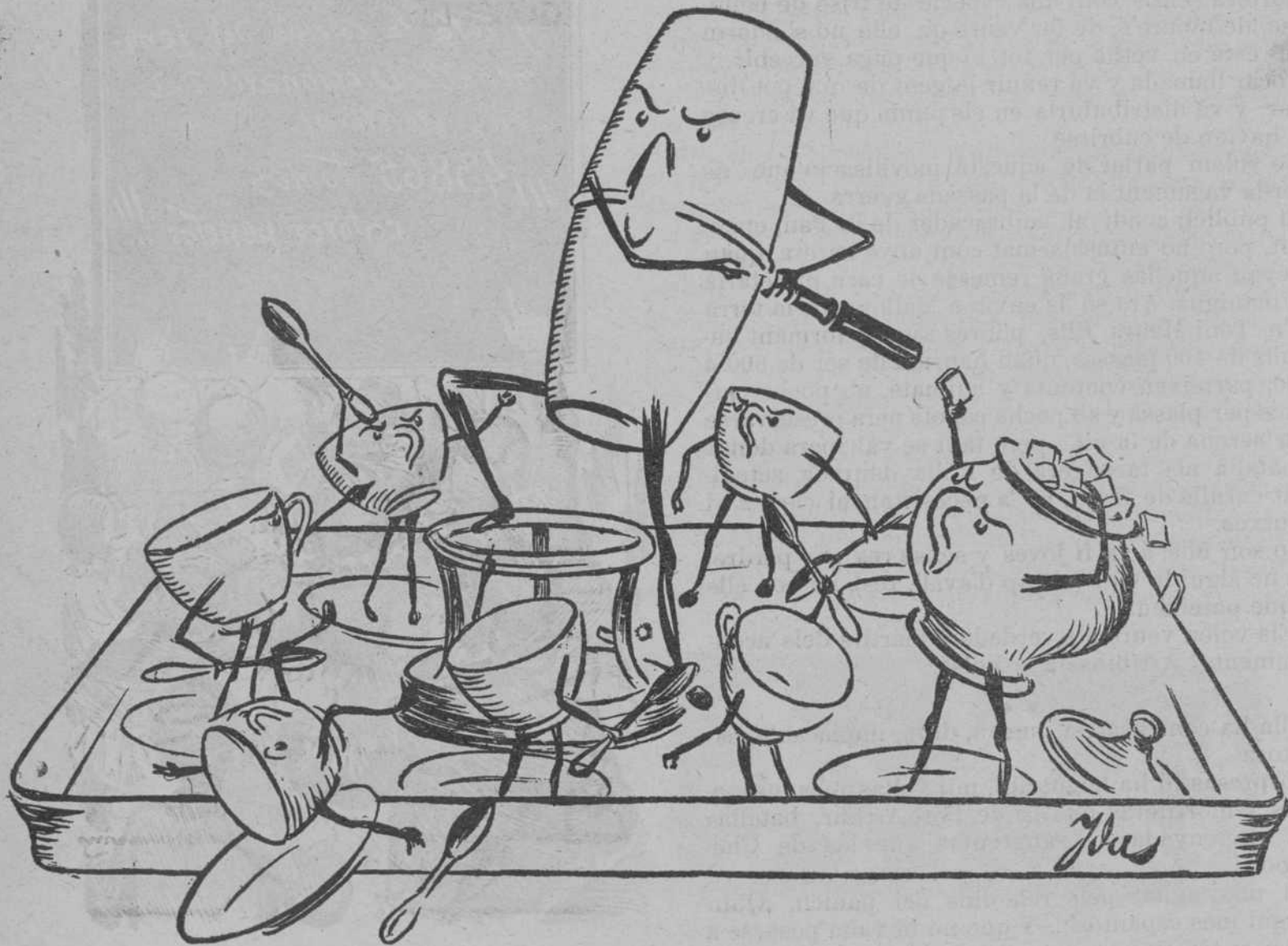
¿Qué vol dir Li-Hsi? ¿Ab qué 's menja aquest plat exótic?

Li-Hsi, encare que á primera vista no ho sembli, es el nom del *actual*—y perdonin la temeritat de l'afirmació—emperador de Corea. Y dich que l'afirmació es temeraria, perque considero tan poch ferma la solidés del seu trono, que no 'm sorprendria gens que un dematí al llevarnos, algú 'ns digués:—¿Saben en Li Hsi? Résinli un pare-nostre. Els russos li han donat la puntilla y 'ls japonesos l' han arrasat.

Donchs, com anavam dihent, Sa Magestat l'emperador de Corea, prescindint dels disgustos que las potencias li donan y de la versatilitat dels seus súbdits, que 'l dilluns l' aclaman ab entussiasme frenétich y 'l dimars l' empaytan sense 'l menor vestigi de respecte, es 'l monarca més solemne y més felís del món.

De bonas á primeras, resulta que 'l poder del seyyor Li-Hsi es hereditari y absolut. Allí no demanin vostés lleys, ni códichs, ni ordenansas municipals, ni sisquera reglas de bona criansa. Sa Magestat l'emperador fa lo que li dona l'imperial gana, sense

EPISSODIS DE LA GUERRA

Un servey de porcelana japonesa, disposantse á atacar á la cafetera russa.

GENT NOVA

MANUEL UGARTE

Sociólech argentí, que 'l darrer divendres doná al Ate-neo una conferencia sobre la *Questió social*.

subjecció á cap lley escrita, y 'l desventurat que s'atreveix á obrir el béch... zas! cap á terra.

El nom del soberá no pot ser pronunciat per ningú. Dir: l' emperador, sa magestat, l' amo... conformes; pero ¡ay del qui té l' osadía de dir: Li-Hsi!... Al primer avis, cap á terra. Al segón... imagininsho vostés mateixos.

En cambi, l' emperador, á més del d' anomenar, té 'l dret de tocar á tothom, y 'l súbdit coreá que reb l' alt honor de ser tocat per ell, es considerat *tocat* honorari y com á públich testimoni de la seva inmensa xiripa, 's coloca un llas sobre la part del cos tocada. Vol dir que si lo que Li-Hsi toca á un coreá es, per exemple, 'l nas, figürense vostés la gracia que l' home deu fer, passejantse per aquells carrers ab un llas de seda á la trompa...

No sé si Sa Magestat es crédul ó no; pero de que té unas grans tragaderas, casi 'n respondria. ¿Quántas vegadas menjan vostés diariament? ¿Tres? ¿Quatre? Donchs el respectable Li-Hsi menja *nou cops*. Sí; senyors: nou voltas al día li paran els criats la taula, componentse cada ápat precisament de cinch plats, en els quals hi figuran las més selectas viandas recomenadas pels Brillats-Savarins d' aquella península ditxosa, batejada pels seus habitants ab l' armonió nom de *Imperi de la tarde tranquila*.

Per supuesto que aixó de *tranquila* es una andalusada, un infandi que allí no hi ha qui se 'l cregui. En rigor á Corea, de tranquil no 'n pot estar ningú; ni á la tarde, ni al dematí, ni á la nit, ni may.

Per la més mínima cosa, un coreá en perfecte estat de salut se troba de cop y volta á las portas de la mort.

Verbi-gracia: un súbdit curt de vista 's presenta davant del soberá y s' olvida de treure's avans las ulleras. ¡Zás! Cap á terra.

S' averigua que un altre súbdit ha tingut l' atreviment de servirse d' un género de vaixela, exclusivament reservada á Sa Magestat... ¡Cap á terra!

Vejin si ab aixó d' escapsar á las personas se mirá poch prim, que pel mer fet de donar á conéixer el retrato del emperador avans de la seva mort, hi ha pena de la vida.

De manera que nosaltres, qu' en l' altre número 'l varem publicar, si actualment conservém encare 'l cap sobre las espatllas, ho devém únicament á la felís circumstancia de viure á Barcelona. Si 'ns trobessim á Corea, á horas d' ara hauríam ja rebut el reglamentari ¡zás! del butxi imperial.

De lo que Sa Magestat coreana está ben provehit es d' insignias reals: *chirimbolos*, que deya ab irrespectuosa franquesa un célebre dinástich d' aquí.

No 'n té prou ab el ceptre y la corona dels sobe-rans europeus; necessita lo menos cinch *chirimbolos*. Aquests son: una destral, un trident, un sabre, un vano color violeta y una sombrilla roja. El sabre simbolisa 'l poder supré, el trident representa el domini del emperador sobre 'l mar, la destral el domini sobre la terra, la sombrilla la bona sombra que acompanya 'ls seus actes, y 'l vano... la frescura que pressuposa 'l governar ab semblants procediments á una nació de deu milions d' habitants.

Pero més encare que de insignias reals está Sa Magestat bé de donas. Comensa per possehirne una, qu' es com si diguessim la propia. Després ne té vuyt, á manera de suplentas, escullidas sempre en las classes mes altas de la societat. Finalment, conta ab un harém de trescentas *amigas* que, diguin lo que vulguin, ja son amigas per un home sol.

Veritat es que, malgrat el sabre, la destral, el trident, el vano y la sombrilla, ni es or tot lo que llú,

LA BAIXA DE LA BOLSA

—Mercuri, vos que teniu d' aixó 'l mando superior, á aquests bolsistas ohíu que cridan: ¡Ay qué dolor!

ni resulta l' autoritat del emperador tan extensa y sòlida com sembla.

Tant ó mes qu' ell governa l' aristocràcia que, regularment, no s' ocupa en altra cosa qu' en donarse bona vida, conspirar contra Sa Magestat, destronar-lo... y si tan convé assassinarlo, per lo qual conta la noblesa ab bastants precedents y molt poch escrúpuls.

Per acabar, sols falta dir que 'l simpátich Li-Hsi

viu á Seul, ciutat de 150 mil habitants, y una de las capitals mes brutas del globo terráqueo.

Es de creure, no obstant, que 'l xubasco que está á punt de cáurehi la netejará una mica.

A. MARCH

PLANYS

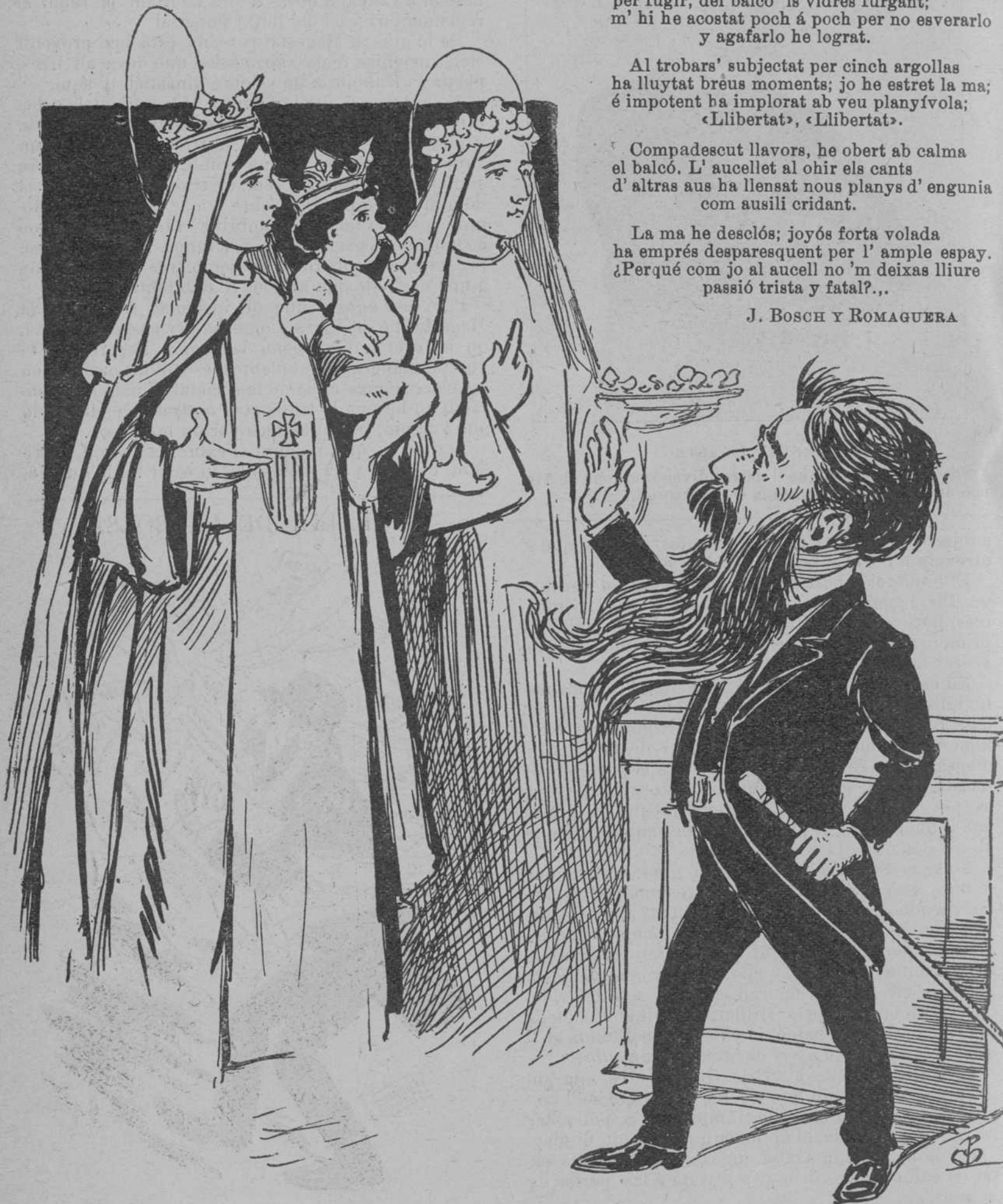
Un pardalet he vist dintre ma cambra,
per fugir, del balcó 'ls vidres furgant;
m' hi he acostat poch á poch per no esverarlo
y agafarlo he lograt.

Al trobars' subjectat per cinch argollas
ha lluytat bréus moments; jo he estret la ma;
é impotent ha implorat ab veu planyívola;
'Llibertat', 'Llibertat'.

Compadescut llavors, he obert ab calma
el balcó. L' aucellet al ohir els cants
d' altrás aus ha llensat nous planys d' engunia
com ausili cridant.

La ma he desclós; joyós forta volada
ha emprés desparequent per l' ample espay.
¿Perqué com jo al aucell no 'm deixas lliure
passió trista y fatal?..

J. BOSCH Y ROMAGUERA

—¿En qué quedém, senyor batlle? ¿Serán per la Mercé las festas ó pel Maig?
—Noyas, no se sab res. Ara l' assumpto está en mans de la ponencia; després passarà á la Comissió, després se 'n ocuparà 'l Municipi... Y aixís successivament.

LAS OBRAS DE MISERICORDIA

II. — Donar concells á qui 'ls ha de menester.

Germéns meus: Crech que ja cap ignorará que 'l Senyó imposá la obligació d' ensenyar al que no sab. Donchs está manat també per voluntat del Diví qu' hem de dar concells á qui ho tinga que menesté. Obra misericordiosa que ja en nostra adolescencia rebém de Donya Experiencia, la veïleta carinyosa.

Per curar la tós asmática la migranya y el ventrell, á cops val mes un concell que una toma homeopática. Aconcella á cada rato fins l' home menos després... ¡Donar concells! ¿Voleu res mes bonich... y mes barato!

Aconcella el pare als fills, l' arquitecta al mestre d' obras, aquells que son rics als pobres els grans homes als senzills Aquest manament diví cumpfulo al peu de la lletra pero no vulgauen admetre

els concells de segons quí. Una nena conech jo molt aixerida y molt mona que admet sols els que li dona el se: tendre confessó.

Y es perque 'ls concells d' aquét son mes bons al paladar que 'ls que li puguin donar el germá ó el cosinet. F'ivalier, home eminent, va ser conceller en cap; y en Peyo es, tothom ho sab, l' autor de *Els concells de Cent*. P' alguns homes *reservistas* dar concells es llençar ví... Tal modo de procedí el tenen els egoístas.

Pero 'l nostre home es d' aquells altruístas de sanch d' horxata... y ¡hasta quan prén xacolata en Peyo paga ab concells!

Bon concell es obra bona, y en aixó d' aconsellá ja se sap que tan bé fa el que reb com el que dona, y el que no hagi interpretat del concell la gran virtut es que imbutit haurá sigut d' algun *malaconsellat*. Jo de concells y concellas també 'n dono squí hont me veuhen, pro per penyora se 'm beuhen el ví de las canadellas.

Y aixó es que no n' hi ha per res de las bonas intencions;

CANSONETA DE QUARESMA

Com que l' abstinencia es regla — que per forsa 's deu seguir — t

els concells sempre son bons
pero ab pa encare ho son mes.

Y escolteu aixó que 'us diéh:
D' aquests *concellers* d' estrassa,
creguéu, no us ne fiheu massa...
[aixó es un concell d' amich!

FRA NOI

MANUAL

DE LA PERFECTA MESTRESSA

ó

CÓM SE INTERROGA Á UNA CRIADA NOVA

—¿Es vosté la noya que m' ha recomenat l' adroguer?

—Sí, senyora.

—Contesti á las generals de la lley. ¿Cóm se diu?

—Paula Piula.

—¿Edat?

—La que vosté vulgui. Vint, vintidós, vintiquatre anys... m' es igual.

—¿Ahónt ha servit fins ara?

—Fontanella, 130, según.

—¿Per qué se 'n ha anat?

—Per... per... porque sí; porque la senyora no m' agradava.

—¿Li agradava més el senyor, potser?

—¿Era una viuda!...

—Corrent. ¿No es pas d' Alsasua vosté?

—¿D' Al... cóm?

—Sasua.

—No, senyora. Soch de la Conca de Tremp.

—¿Quín concepte 'n té de la Cecilia Aznar?

—No es del meu poble aquesta.

—Ja ho sé. La Cecilia es aquella criada que va matar al seu amo á cops de planxa.

—¡Ah! No acostumó á tocar la planxa per res, ni per allisar la roba.

—¿A quina altura está vosté de susceptibilitat?

—¿Cóm diu?

—Si es molt sentida, molt delicada, molt fácil d' ofendre...

—Segóns y conforme. Hi ha cosas que 'm disgustan... y otras que no 'm passan de las dents en avall.

—¿Quinas son las expresións que á vosté la feixen més?

—Aixó depén del humor en que una 's trobi. Un día 'm dirá cul d' olla y no 'n faré cas, y l' endemá per dirme olla no més, suprimint tot lo altre, m' indignaré de mala manera.

—Aném á las suposicións. Suposém que jo á vosté un día l' insulto... ¿Qué farà?

—¿Qué sé jo!... ¡Res!...

—¿Vol dir que á la nit... mentres tots dormim... aprofitantse vosté de la obscuritat...

—A las nits, jo també dormo.

—¿Qué faria si estessim un mes sense pagarla?

—Res, probablemente.

—¿Y dos?

—Tampoch.

—¿Y tres?

—¿Tant dirá!... Pero vosté no 'ls estará may tres nesos...

—¿Coneix el maneig de las armas?

—Com no sigui 'l de la mitja-luna, ó 'l trinxant, ó 'l ratllador...

—Perfectament. Queda acceptada, pero avans, tregui la destal.

—¿Quina destal?

eu seguí — tots els que no tinguin butlla — ja poden sortir d' aquí.

AL SPORTSMEN'S CLUB

EN CAVIERITU:—Nino, ¿vols que t' hi dongui un cop de má?

—¿No 'n porta?
—No, senyora.
—¿Y promet, succeheixi lo que succeheixi, no comprarne cap en sa vida?
—Li prometo.
—Entesos, donchs. Pot passar á la cuyna á pendre possessió del seu cárrech.—
La mestressa admet á la nova criada; pero pochs moments després diu en veu baixa als demés individus de la familia:
—¡Ja tením minyona!... Encomeneuvos á Deu, lo qual sempre es bó, y per dormir tanqueuvos al quarto, lo qual encare ho es més.
Dels escarmentats...

MATÍAS BONAFÉ

La Revista de aquesta senmana podria ser molt curta. Un toch de llamada y la comparecencia dels teatros. Se 'ls invita á mostrar lo que han fet, y casi tots presentan las mans buydas.
No hi ha mes que donar el crit de:—*Rompan filas!* Y que cada hù se 'n torni á casa seva.

Com á novetats únicament cal senyalar la representació del melodrama en 8 actes *Los mohicanos de París*, inspirat en la novela del mateix títul de Dumas pare,

escrit pels Srs. Ayné Rabell y García de Blabá y posat en escena en el *Circo barcelonés*. El públich el va rebre favorablement, pero no mes que aixó. Aquesta mena de assumptos qu' entussiasmavan als nostres guetos han fet el seu temps.

Y *El solo de trompa*, posat en escena al *Granvia*, 'l día del debut de la companyía nova. No passa de ser un solo que fa honor al seu títul, porque la veritat es que resulta molt *trompa*.

No ha arribat á temps pera figurar en el present número l' estreno del sainete *La reina mora* dels germans Alvarez Quintero, ab música del mestre Serrano que s' havia de posar anit á *Eldorado*. Ho deixarem pera la próxima senmana

Y menos encare hi ha arribat el sainete *Els punxasarrrias* de 'n Santiago Russinyol, que fins aquesta nit, si 'ls anuncis no fallan, no estrenarán la burxa en l' escenari de *Romea*.

L' *Alegria* ha evaquat el *Tivoli*; pero no porque s' hi instali la *Tristesa*: aixó may.

De moment s' anuncia mitja dotzena de representacions del popular melodrama *Los dos pilletes*, posats ab decoracions novas de trinca y fetas expressament pera ser enviadas á América.

Pero avants ens las deixan veure. De manera que fins á cert punt las tractan com una especie d' embaixada decorativa ó escenográfica.

¡Ah! Me 'n descuidava.
El *Teatro Onofri* grandió y ab molt bona visualitat te 'l privilegi especial de las pantomimas. L' última que se ha posat en escena porta 'l títul de *Fatal acusación!* y es interessant, abunda en efectes sorprenents y ha cridat ab justicia l' atenció dels aficionats al género.
Els dos germans Onofri son uns trunfos, com á traba-

lladors infatigables y bons coneixedors dels gustos del públich.

La música de concert que altres anys durant la temporada quaresmal donava tan bells esclats de vida, enguany s'ha refugiat en el local de l'Associació Wagneriana.

Ab molt bon acort s'ha concedit un moment de descans el colós de Bayreuth, pera fer lluhir las creacions de altres mestres immortals.

Granados inaugurarà la serie de las audicions ab un espléndit recitat Chopín. Es impossible sentir y interpretar millor al gran romántich del piano, de lo que 'l sent y 'l interpreta en Granados. Durant tota la vetllada tingué pendent al auditori dels seus dita y del seu cor.

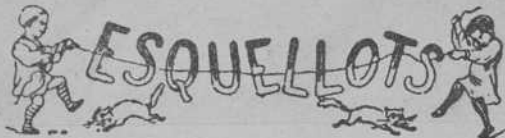
L'audició fou precedida de la lectura de un treball sobre Chopín, degut al Sr. Roviralta. La Wagneriana a ploma y instrument fa sempre verdadera obra de cultura.

El diumenje á la nit doná la primera de las cinch sessions dedicadas á Beethoven.

Se presentá al gran mestre en sos primers temps, ja llavors tocat del geni, pero no possehint encare aquella forsa, aquella vigor, aquella amplitut que havían de ferlo el primer entre 'ls primers.

En l'execució s' distingiren els Srs. Munné, Dini y Doménech Espanyol, que obtingueren aplausos entusiastas sobre tot en l'adagio cantabile del primer trío.

N. N. N.

Per una cosa m'agrada *La Devantera*: per la seva sinceritat; per no tenir pels á la llengua. En son número de 15 del actual publica un article titulat «Un monument», qu' es, per la seva part, un verdader monument de franquesa periodística.

Jutjin'sino:

—«Mereix en Robert un monument?—pregunta. —Ni com á geni, ni com á héroe, ni com á expressió veritable del ánima catalana. Dedicat ab molt acort (ens alegrém confessarho) á la práctica de la seva professió, generós y magnánim, d' excelents qualitats que 'l feyan apreciable á quants el tractavan, estava molt lluny, no obstant, de ser el símbol, el representant, ni solzament un pas més de nostras constants aspiracions.»

La Devantera demostra aquesta afirmació citant una serie de fets irrefutables, y 's dol de lo que succeix ab aquestas expressivas paraulas:

«Estém cansats de tan soroll ridícul, de tants elogis immerescuts, de tanta desviació del poble, y encare ho estém més de que no contents d' inflarlo en vida l' explotin mort.»

...«Pero ab tot hi veyém una cosa més lletja y repulsiva: la farsa y mala fé, la impotencia y degeneració política dels que agegantan inconsideradament una figura secundaria pera encubrir sos miserables plans; dels qu' enlluhernan á tants companys de causa; dels que, massa petits pera mostrarse cara á cara, llensan al afany públich la memoria de un bon home; dels que predicant el despreci al poder central fan brasset y convidan als representants de aquest poder; dels que tenen un concepte migradíssim de lo que deu ser Catalunya, quan l' encarnan en la personalitat de 'n Robert ó jugan ab lo més noble, gran y digne de aprecí de un poble.»

Prou: no copiém més; ab aixó basta.

Sí, senyors; basta ab aixó pera demostrar lo que pensa una fracció important del catalanisme, respecte als que 's valen de aquesta idea en sas cábalas reaccionarias y centralistas.

Y lo més singular es que no han trobat fins ara ni una sola rahó, ni una trista excusa pera rebatre 'ls cárrechs que ab tanta valentia 'ls hi dirigeix *La Devantera*.

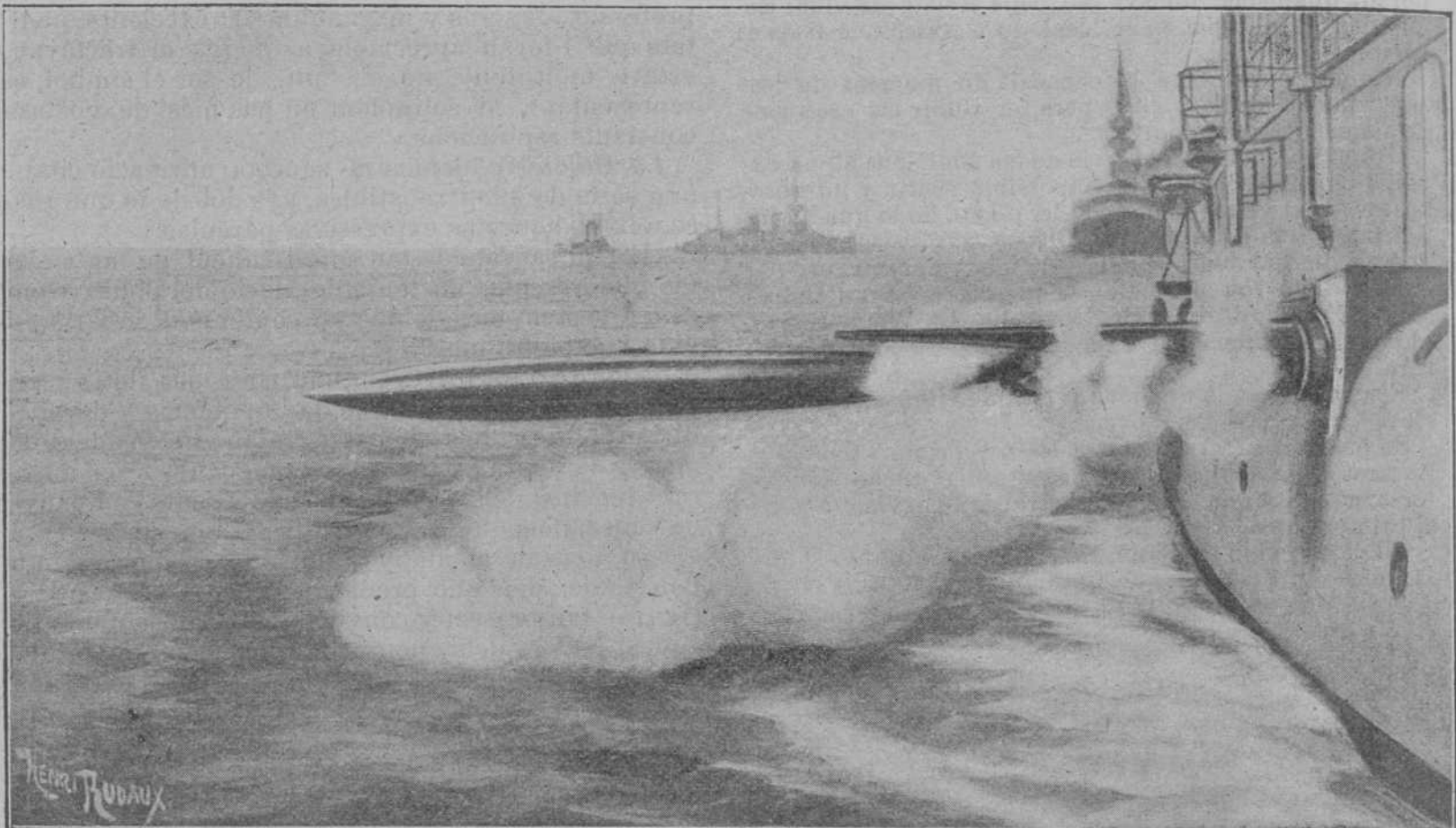
LA NOVA CAMPANYA DELS PERDIGOTS

Extenen tant la llengua,
que al ff esperan lograr

que hasta 'ls muts de naixensa
parlin en catalá.

PÁGINAS DE LA GUERRA
ELS QUE HAN DONAT EL PRIMER COP

Un barco japonés, disparant un torpedo.

¡Be 'n son de intemperants!... Pero 'l día 15 de febrer, ó sigui 'l dilluns de Carnestoltas, varen deixar que 'ls hi arrenquessin la careta y que 'ls hi omplissin las galdas de revesos.

Casi todas las tropas que aquests días se movili san son batallons de cassadors.

Una rahó més pera que 's pugui dir:

—El govern tot ho fa fora de temps: movilisa 'ls cassadors precisament quan tot just havém entrat en el período de veda.

El cónsul alemany ha reclamat qu' en el Cementiri nou s' acoti un espay ahont puguin ser enterrats decorosament els súbdits de aquell imperi que morin dintre de la comunió protestant.

Al fer aquesta petició 'l cónsul germánich s' atén á las lleys espanyolas, que donan als cementiris un carácter religiós exclusivista.

Vius podém alternar els homes de todas las creencias y 'ls que cap ne professin en las nostras relaciones públicas y privadas de tota mena; podém tractarnos, volguernos, estimarnos, sense perill ni de la moral ni de l' ordre públich... Pero una vegada morts, quan la naturalesa igualataria inaugura la seva obra transformadora, quan no hi ha perill de que 'ls cadáveres discuteixin, se disputin ó 's disgustin, llavoras se 'ls imposa la classificació entre católichs y no católichs y l' eterna separació.

Aixó es absurdo, monstruós, irracional.

Se 'm figura que ab en Maura en el poder els que van á tenir molta més feyna que la que voldrían, son els tribunals de justicia.

Per si en aquesta sessió del Ajuntament ó en aquell *meeting* públich, tal regidor ó qual propagandista han dit aixó ó alló, s' envían els papers al jutje, y ¡alsa, noy! á averiguarho, que per aixó 'l govern te paga.

Se practican las averiguaciones, y quant més se busca la llum més fácilmente se troba la fosca.

Perque mentres el delegat de la policia afirma que sí, que va proferirse la denunciada enormitat, la inmensa majoría dels testimonis declaran negativamente.

* * *

Lo cert es que casi tots els delegats que prestan serveys en els meetings ó no saben lo qu' escoltan ó 's propassan al donar compte de lo que 's figuran haver sentit. Ni per estudiants serveixen: no 'n saben de pendre apuntes.

Y ab tot, ells son els árbitres que regulan l' exercici del dret de reunió.

Si tan quisquillós vol ser en Maura, hauría de fer una cosa: no enviar á cap delegat de policia á una sola reunió, que no anés provehit de un bon fonó grafo.

Única manera de acabar ab aquesta serie de... *planxas mal impresionadas.*

Un fet semblant al ocorregut á la Barceloneta, ab la desaparició de una dona casada y la consegüent detenció del marit, ha donat peu á un autor francés, Mr. Grenet Dancourt per escriure una comedia, qu' es actualment molt aplaudida en un teatro de París.

Mme. de Bernay ha desaparecut. Ningú sab ahont se troba: el servey s' inquieta de la seva ausencia, els badochs s' apilotan devant de la casa: tot el barri está en connció: únicament el marit sembla no preocuparse ni de la desaparició de la seva esposa, ni de las acusacions que la veu pública ha formulat.

El comisari de policia l' interroga y ell, home fret y irónich se nega á respondre. L' envian al jutje instructor y ell se tanca á la banda.

—No soch jo,—diu—qui haig de probar que no he matat á la meva dona; es la justicia en tot cas, qui ha de demostrar que l' he matada. Es ella qui m' ha

d'ensenyar el cadáver. Sense aquest requisit previ és impossible que se 'm condemni per un crim que ni menos te las condicions de la certesa.

Lògica es aquesta argumentació; pero no li val. L'acusació acumula una porció de indicis artificiosos y el jurat se deixa impresionar y pronuncia veredict de culpabilitat. El tribunal de dret el condemna á cadena perpétua.

En aquest punt apareix la víctima. A conseqüència de una disputa ab el seu marit, se 'n aná del domicili conjugal corrent á refugiarse á casa de la seva dida, en un poblet perdut en la montanya.

Allí, fins després de passat molt temps, no lográ enterarse del procés del seu marit, decidintse á presentarse pera posar las cosas en son lloch degut.

El marit, no obstant, se nega á suscriure 'l recurs de indult: prefereix esperar la revisió del procés, y la comedia acaba fent justícia á la justícia... es á dir tractantla com se mereix, confontla en un devassall de burlas y sarcasmes.

Ara no mes falta veure quin desenllás tindrà la comedia real de la Barceloneta, interrompuda á lo que sembla ab freqüents y llarchs intermedis.

El marit continua detingut... Y de la seva dona desaparescuda, ni rastrel...

Notable en tots conceptes sigué la conferencia donada al *Ateneo Barcelonés*, pel notable periodista argentí Sr. Ugarte.

Tractá en ella de socialisme, ab plena convicció de la materia, sense extremer la nota en sentit radical, pero també sense rebaixarla un punt en sentit acomodaticí. Y sempre en una forma precisa, clara, correcte, la forma peculiar dels que tenen ideas y posseheixen estil propi per' expressarlos.

Y ara preguntarán vostés:

¿Pero quin dimoni 's va trencar la cama que 'ls companys de causa que constituheixen la Junta del Ateneo s' avinguessin á deixar la cátedra á un foraster que á sa qualitat de tal reuneix la de socialista?

No s' apressurin en formular judicis. Al Sr. Ugarte li van deixar la cátedra; pero conjurantse per no acompanyarlo, y per no presentarse á sentirlo. No era la cátedra lo que li deixavan, sino un desert refredat per una descortesía.

Afortunadament el públich de fora de la casa va

omplir el saló ab la seva presencia y 'l va caldejar ab els seus aplausos.

Lo únich que s' vá perdre 'l Sr. Ugarte es l'espectacle recreatiu de las ganyotas que haurian fet al sentirlo, 'ls companys de causa y demés perdigots que tenen en l' Ateneo las sevas nieradas.

Manera de solucionar el conflicte promogut pel nomenament de procurador del Ajuntament.

¿Se 'n necessita un sol y per compromisos especcials se 'n volen nombrar tres?

Donchs la cosa es sencillísima.

Al primer se 'l nombra *procurador*; al segon: *procurador* y al tercer *percurador*...

E tutti contenti.

L' arcalde ha nombrat una ronda especial encarregada de vigilar si 's compleixen per la guardia municipal las ordres que té donadas respecte al número de passatjers y á la prohibició de fumar en els tranvías.

Pero escolti, Sr. Boladeras: ¿Y á la ronda especial qui la vigilará?

AL JAPÓ ELS QUE HAN VOLGUT LA GUERRA

Junta directiva de la *Lliga anti-russa*, societat de patriotas japonesos, que ab la seva propaganda han obligat al Govern á rompre las hostilitats.

LA SORT

—Treuré la primera, senyor!...
 —¿N' está segura?
 —Seguríssima.
 —Donchs bé: guárdim el décim. . y quan hagi tret, vájime'l á cobrar, pór-tim els quartos á casa... y llavors li pagaré.

¿No li sembla que podria crearse una segona ronda pera vigilar á la primera, y desseguida una tercera pera vigilar á la segona, y aixís successivament fins á agotar tots els individus del cuerpo?

Lo que deya un conductor:—¡Que tanta ronda, me caso en Ronda... Me sembla que si no s' ho vigila ell mateix...

Llegeixin y esgarrífinse:

«La Correspondencia dice que á un maestro de escuela de Villanueva de Prades (Tarragona) se le adeudan nada menos que 8,396 pesetas de atrasos.»

Qualsevol que sápigua la mísera assignació ab qu' están dotadas las escuelas de aquesta categoría, compondrá 'l número de badalls que representa aquesta suma, y no podrá menos de preguntarse:—¿Y de qué haurá viscut durant tan temps el pobre mestre?

¡Ah! Forsosament, en las montanyas de Prades l' aire del cel deu alimentar.

Una criatura que vá de la má de la seva mare, al veure pasar un negre exclama:

—Ay, mamá, ¡y que m' agradaría ser negrito!
 —Y ara ¿per qué?...
 —Perque no m' hauría de rentar la cara!

XARADAS

I

La dona sempre m' ho diu
 «deixa aixó de las xaradas
 puig donan molt mal de cap
 y no reportan ganancias.
 Al contrari, perts el temps,
 la paciència y paper gastas,
 m' escassejas sens rahó
 las caricias que 'n donavas,
 y el dret de tot bon marit
 y el dret de l' home que 's casa

primé es la muller que tot,
 y no compondrer xaradas.»
 Pobreta, prou te rahó
 ¡si es mes bona qu' una santa!
 Pro com mes m' está renyant
 y per eix motiu s' enfada
 no l' escolto, faig el sort
 continuant la meva tasca...
 fins que m' esbalota ab crits
 perque el sopá ja es á taula.
 M' aixeco jo del despaig
 dihentli ple d' entussiasme:
 «aixó que acabo de fer
 llegeix y ab franquesa parla,
 si 't quarta-dugas y quint
 y 't fa dugas-terça-quarta
 ó Josepets qu' es igual.»
 Ho llegeix sens entussiasme
 y sens donarhi sentit;
 y una volta está acabada
 la lectura que li ha dat
 me diu, cayentli las llágrimas:
 «Primera-quinta qu' escrius
 per LA ESQUELLA ó La Campana
 ¡que me n' has fet de total!
 no pensas ab mí ni m' aymas.»
 ¿A qué no saben lectors
 y lectoras estimadas
 la resposta que li faig?
 ¿No ho saben?, Si que m' estranya
 perque tampoch ho se jo
 puig encare haig de casarme.

ALBERTET DE VILAFRANCA

II

Ma primera es una lletra,
 la segona negació,
 també es lletra la tercera
 y el total embarcació.

DOS DE V.

ANAGRAMA

Com mes tot
 un total,
 molt mes sua
 l' animal.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

PAU GALL

Formar ab aquestas lletras lo títol d' una sarsuela castellana ab un acte, del género xich.

F. JOANET

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Grau d' exércit.
 2 6 7 8 6 5 7.—Nom de home.
 7 8 3 6 5 3.—Ofici
 1 8 4 3 2.—Persona de familia.
 7 2 6 2.—Nom de dona.
 4 2 7.—Animal.
 3 5.—Nota.
 4.—Consonant.

A. CARARACH

GEOGLÍFICH

FILAM

III

IK

LL. CARBÓ C.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

**COCINA
DE
CUARESMA**

COMIDAS DE VIGILIA
Y COLACIONES
POR

P. L. LASSUS

Un tomo . . . . . Ptas. 1

PEDRO MATA

GANARÁS EL PAN....

NOVELA

Primer premio del Concurso

Un tomo . . . . . Ptas. 8

**125 PLATOS
DE VIGILIA**

CÉLEBRES RECETAS
CULINARIAS
DE LA

DUQUESA MARTELL

Un tomo . . . . . Ptas. 0'50

ROBERTO ROBERT

**Los Cachivaches
de antaño**

Un tomo . . . . . Ptas. 1

ENCICLOPEDIA ILUSTRADA

La Aerostación Moderna

45 grabados — 14 retratos

Un tomo . . . . . Ptas. 0'50

Pronto aparecerá: **Los Rayos X**

E. Ferrière

Los mitos de la Biblia

Traducción española de

B. MENACHO ULIBARRÍ

Un tomo . . . . . Ptas. 4

Luis Millá

Oratoria Moderna
El ensayo de un drama

(MONÓLOGOS)

Cada monólogo . . . . . Ptas. 0'25

ÚLTIMA OBRA DE JULIO VERNE

LOS PIRATAS DEL HALIFAX

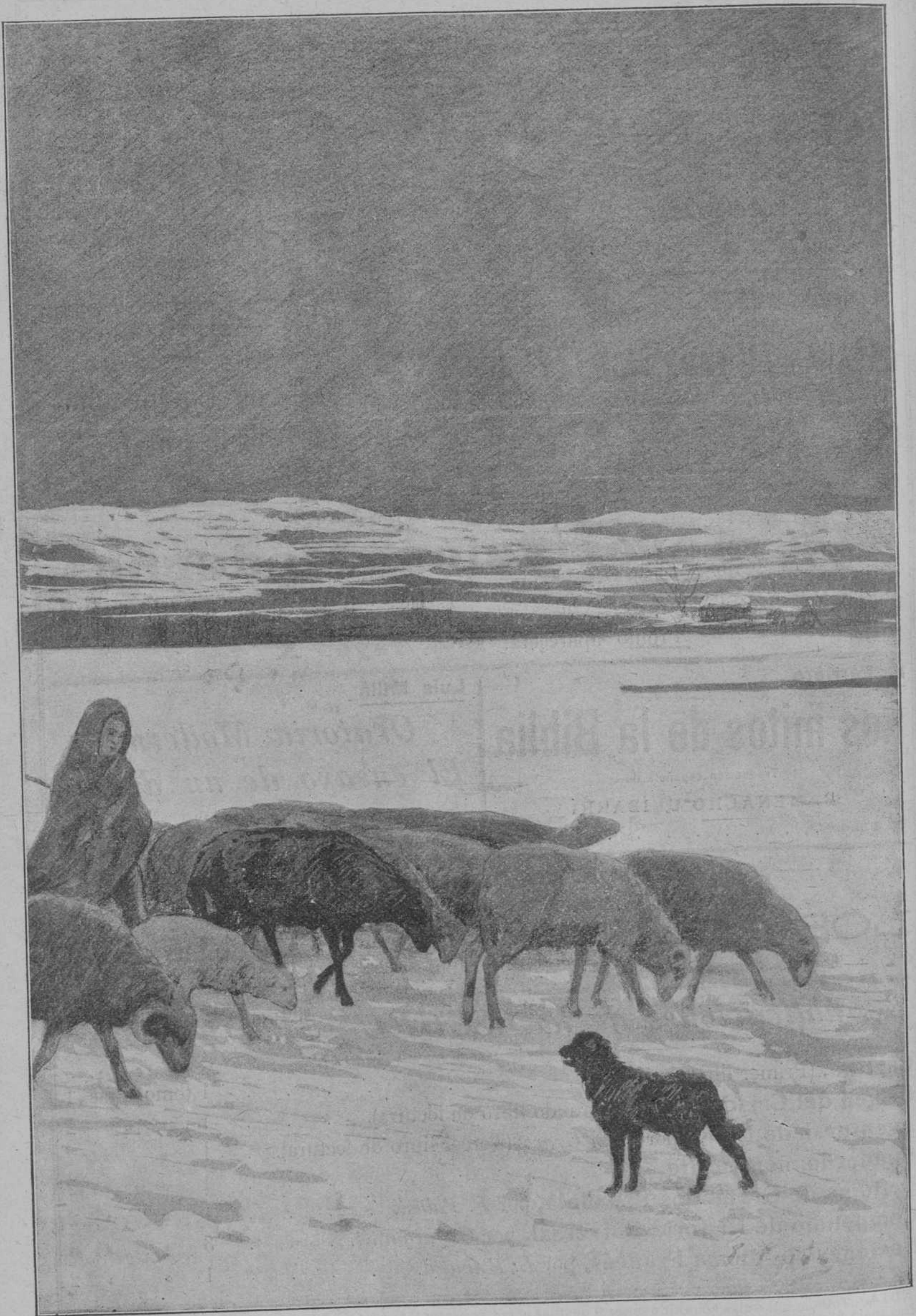
Tres cuadernos . . . . . Ptas. 8

Publicaciones de la ESCUELA MODERNA

- Cartilla.** (Primer libro de lectura) . . . . . 1 tomo, Ptas. 1
- Origen del Cristianismo.** (Segundo libro de lectura) . . . . . 1 » » 2
- Aventuras de Nono,** por *Juan Grave.* (Tercer libro de lectura) . . . . . 1 » » 2
- Cuaderno manuscrito.** . . . . . 1 » » 2
- Eptome de Gramática Española,** por *F. Palasi.* . . . . . 1 » » 2
- Compendio de Historia Universal,** por *C. Jacquinet.* . . . . . 3 » » 6
- Nociones de Idioma Francés,** por *L. Bonnard.* . . . . . 1 » » 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibrassas del Giro Mútno ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de porta. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebalixas.

GÉNEROS D' HIVERN

Neu y llana.